

COLLEGII PNEUMATICI

DISPUTATIO IV.

De

SPIRITUS QUIDDITATE,

Quam

PRESIDE

M. GEORGIO MEIERO,

Lünæburgensi,

publicè defendet

GEORGIUS HEINE, Halæ Saxo.

ad d. 7. Decemb. hor. matutinis.

PROBLEMA V.

Quisnam sit Spiritus conceptus strictior ac proprius? R.

§. 1

EX variis, quas hîc deprehendimus autorum sententiis, producimus potiores. Prima est sententia Timpleri in libr. 4. Met. c. 4. Th. 2. p. 421, & Lippii in Met. Magna p. 345.

Varia autorum sententia.

qui Spiritum describunt per Substantiam creatam, molis corporeæ expertem. Altera est Mendozæ, qui disp. 2. de anima sect. 3. § 21. p. 712. quidditativum Spiritus conceptum asserit consistere in entitate negationem extensionis habente. Tertia est Scheibleri lib. 2. Met. c. 2. tit. 5. art. 2. puncto 2. n. 123. p. 35. qui Spiritum dicit esse substantiam, quæ intrinsecè ex materia non componitur, seu, quæ est expert materia, seu (à posteriori definiendo) quæ est expert molis corporeæ. Id est, ut se explicat lib. 2. Met. c. 3. tit. 5. art. 3. n. 185. p. 72. Spiritus est Substantia expert materia & forma. Cui subscribunt Joh. Ze-

A

fol.

21.

soldus disp. 2. Pneum. puncto. 2. §. 10. p. 55. & B. Stahlus in
instit. Met. part. Spec. c. 5. p. 355. Quarta est communior, quæ
Spiritus describitur *Substantia immaterialis ratione essentia &
existentia.* Vel, *Spiritus est Substantia secundum essentiam ab-
stracta à materia.* Hanc tenent sententiam B. D. Joh. Scharf-
sius lib. 1. Pneum. c. 1. p. 24. Prücknerus Compend. Pneum.
parte Communi, præcepto 1. p. 13. aliiqve.

*Status
contro-
versia.*

§. 2. Nos præsupponentes quod conceptus Spiritus
proprius, in quem hic inquiritur, non sit ultima ejus differen-
tia, quam assequi non licet, ut in præcedentibus fuit osten-
sum, ad conceptum Spiritus proprium requirimus 1. ut per
eum Spiritus distingvatur à cæteris omnibus, potissimum verò
ab immediate opposito corpore. 2. Ut ille primò in Spiritu
concipiatur, non quidem quasi per modum differentia Spi-
ritum in esse suo constitueret, sed tantum ratione nostræ con-
ceptionis cui conceptus ille primò representatur 3. Ut is fun-
damentum sit omnium reliquorum conceptuum ac prædica-
torum, quæ Spiritui conveniunt.

*Probatio
sententia
vera.*

§. 3. Ex horum conceptus proprii requisitorum applicatione
dicimus: Bene se habere Spiritus descriptiones à tertia & quar-
ta sententia allatas. Idem enim utrobique est sensus. Neq;
phrases: *Abstractum esse secundum rem à materia & formâ;*
immateriale esse; Materia & forma expers esse; quoad sensum
differunt, hæc tamen observata cautela, ut ne prima phrasia: *Ab-
stractum esse à materia,* accipiat privativè, prout denotat rei à
materia, quam habet, separatione; sed negativè, ut designet se-
paratione rei à materia illi prorsus repugnante. Unde mala est
Pauli Voëtii in Theol. Naturali Reformata p. 6. assertio, quæ ne-
gat, dari in Pneumaticis abstractione juxta essentiam à materia;
ad id quia hæc in Spiritu præsertim infinito nec sit, nec fuerit,
nec conjungi cum ea unquam possit. Confundit Voëtius, ut ex
dictis liquet, acceptionem privativam cum negativam.

*Refutatio
sententia
contraria
& quidem
à Timpleri*

§. 4. Rejicimus itaq; 1. sententiam Timpleri & Lip-
pii, quia illorum definitio est definito angustior, non omni
Spiritui, sed tantum creato conveniens. Atq; hoc loco Spi-
ritus in præcisione ad Spiritum finitum & infinitum describi
debebat, non verò in restrictione ad solum Spiritum finitum.

Quod

Quod autem data Timpleri definitio insufficient sit, patet, quia
non applicari potest ad Deum, qui tamen expers est materia &
omnium materialium accidentium adeoq; & Spiritus est, sicut
& Natura & Scriptura loquitur. Laudat hanc nostram opi-
nionem Joh. Zeisoldus & suo approbat calculo disp. 2. Pneum.
part. Gen. art. 3. puncto. 1. §. 33. p. 72. putat tamen nos, cum
doceamus, non omnem Substantiam esse in prædicamento,
ut in problematè præcedenti evicimus, eandem cum Timple-
ro fovere sententiam: Hinc in hæc §. sq. 34. erumpit verba:
Miror, quod alii Timplerum hæc reprehendunt, quem quidem justè *Accusatio*
reprehendunt, & tamen ab ipsius sententiâ velatum quidem un- *Zeisoldi.*
guem absint. Illi enim dicunt, quod quando Substantia prædica-
mentaliter dividitur in Spiritum & corpus, ibi non exhibetur Spi-
ritus in genere, sed Spiritus finitus tantum, cum Spiritus infini-
tus Deus, qui sub Spiritu in genere continetur, non sit in prædica-
mento; eadem hæc est Sententia quæ Timpleri. Sit modò argu-
mentum: Quicumq; Spiritus continetur sub substantia prædica-
mentali, ut sub genere, ille Spiritus definiendus venit. Sed Spiritus
creatus sive finitus continetur sub substantia prædicamentali, ut
sub genere. E. Spiritus finitus sive creatus definiendus venit. Major
& minor est eorum, contra quos hæc disputantur. Conclusio patro-
sinatur Timplero. Mitto citare Viros, quos hic immeritò sugil-
lat autor, & rem aggredior ipsam. Verum est (1) quod illi *Refellitur.*
Viri dicunt, & nos cum illis in præcedentibus sufficienter dedi-
mus probatum, quod substantia non latè sumpta pro transcen-
dentali, sed strictè accepta pro substantia categorica, id est fini-
ta & completa, sit summum prædicamenti genus. Hinc (2)
verum manet, quod solus finitus Spiritus cum corpore, non
verò infinitus sit in prædicamento. Sed (3) quid hæc ad defi-
nitionem Timpleri, qui non Spiritum finitum, sed omnem in
genere Spiritum describere intendit, fatente Zeisoldo, & ta-
men hunc definit substantiam creatam. Reprehenditur ergò
Timplerus idèò, quia definitio ipsius, quæ Spiritui ut sic debe-
bat applicari, saltem creato competit Spiritui. Reprehen-
dunt autem Timplerum illi, qui Spiritum describunt in ce-
ram, per substantiam immaterialem, æquè ut Zeisoldus

licet eam pro Logicè sic dicta & accuratissima definitione cum Zeifoldo venditare nec possint, nec debeant, ob rationes supra allatas. Hinc (4) miramur nos consequentiam quam nectit autor inconsequentem, hoc modo: *Illi, qui Timplerum jure reprehendunt, quod Spiritum sic definiat substantiam creatam, aut capiam de creatura accipiat, dicunt non Spiritum in genere, sed solum Spiritum creatum completum directe esse in predicamento. Et qui hoc dicunt, à sententiâ Timplerianæ latum quidem unguem absunt.* Judicent de collatione facta cordati. Certè eamrè facilius rectè doceres ingredi, quam hanc ad justam revocare coherentiam. (5) Argumentum ignorantie committit elenchi, nihil faciens ad rhombum. Neque enim nobis adversatur, nec Timplero patrocinatur. Ex nostra enim sententia ita debebat inferre Zeifoldus:

Quicumq; Spiritus est definiendus, ille continetur sub substantia predicamentali ut sub genere.

Atqui Spiritus sic non continetur sub substantia predicamentali, ut sub genere. Ergo Spiritus ut sic non est definiendus.

Hoc nostrum erit Argumentum, non illud, quod affricare nobis conatur adversarius. Quia sicut ex problemate precedenti luculenter apparet, nos negamus, quod possit perfecta Spiritus dari definitio. Timplerum non juvat Zeifoldus, utpote qui non vult Spiritum creatum esse definiendum, sed ut statetur ipse l. c. §. 33, *Timplerus Spiritum saltem de creatura, sive Spiritu creato accipit & definit.* Sed aliud est, dicere: *Spiritum creatum esse definiendum;* aliud: *Spiritum creatum esse tantum definiendum;* vel *Spiritum saltem per substantiam creatam esse definiendum.* Posterius dicit Timplerus. Zeifoldo teste & judice, prius verò falsò nobis, ubi res est de definitio Spiritus ut sic, affingit. Præterea non nos culpamus Timplerum, quod perfectam & ymnus Logicam definitionem non attulerit, id enim præstari non posse protestamur. Descriptio sufficiens Spiritus datur, non omnibus numeris absoluta definitio. Sed ideo reprehendimus Timplerum, quia malam & insufficientem attulit descriptionem, Zeifoldo non dissentiente.

Unde

Unde (5) facile licet judicare de his argumentis quæ dictus subiungit autor: *Ergo audi sis, ait, ita illi superius fuerunt argumentati. Quicumq; non est in predicamento non potest defini.* *Spiritus in genere &c.* Hoc nostrum argumentum, si ex mente nostra intelligatur de definitione strictè sic dicta, ad quam approbante Zeifoldo, requiritur genus predicamentale, stat inconcussum. Sed quid inde? Pergit Zeifoldus. *Quomodo ergo Timplerus debuit vel potuit ad nuntium ipsorum Spiritum in genere definire, cum Spiritus in genere juxta ipsos definiti non possit?* Intendens E. definitionem Spiritus, Spiritum in specie definire debuit, h. e. illum, qui est in predicamento. Et hic est Spiritus finitus. Cur autem illi reprehendunt ipsam, dicentes, definitio nem ejus esse angustiore definitio, quippe sub quo Spiritus infinitus contineatur &c. Res curatur probe! Audi sis, qualis est (a) consequentia: *Timplerus ad nuntium nostrum non potuit Spiritum in genere definire, vel talem dare definitionem, quæ Deo & Spiritibus finitis æquè conveniat.* E. plane non potuit dare descriptionem, quæ Deo & Spiritibus sub modo, seu analogice conveniat? Audi sis (b) quomodo coherent: *Spiritus juxta nos exactè in genere definiti nequit.* E. Timplerus intendens Spiritus definitionem, Spiritum in specie debuit juxta nos definire. Qvis hanc ferret consequentiam? Aliud equidem est: Spiritum ut sic non posse exactè definiti; aliud eum plane non posse describi: & tandem aliud, Spiritum in genere describi debere per substantiam creatam. Ita inferendum erat. Timplerus, qui malè definit Spiritum in genere per substantiam creatam, non debet quidem nec potest juxta nos exactè Spiritum ut sic definire, debet tamen sufficienter describere. (c) Zeifoldus suo se jugulat gladio. Nam ex ipso infero verb. e: *Si Timplerus illum Spiritum definire debuit, qui est in predicamento, ut vult Zeifoldus, non potuit, nec debuit, juxta eundem, nisi Spiritum creatum definire, quia Spiritus infinitus, in predicamento, uti evicimus supra, est nullo.* Cur ergo autor ipse l. c. §. 33. reprehendit Timplerum?

Turpe est Doctori cum culpa redarguit ipsum.

Quò etiam Zelò, quæ conscientia scriptum Zeifoldus p. 74.

A 3

sequen-

sequentia: *Certe, inquit, isti homines sibi non constant, & nesciunt quid dicant, dum sibi turpiter contradicunt.* Sed lingua sæpe præcurrit mentem, licet raro sapientem. Inconsideratè equidem §. 35. p. 57. ad instantiam, *quod Spiritus quidem in genere non possit definiri, sed tamen describi,* respondet: *A posteriori incipiendo, non sufficit Spiritum describere ut tam ex superius dictis quam ex ipsorum argumentatione in §. anteced. posita constat. Vanum ergo est effugium & ex parte ipsorum contradictorium.* Sed o vanitatem, quæ etiam jam dicta traduntur ventis. Scribit hic Zeifoldus, *quod non sufficiat describere Spiritum incipiendo a posteriori.* Atqui in eodem hujus articuli tertii puncto 1. §. 33. p. 72. hæc modò erat prolocutus: *Hæc argumentatio (quæ nempe Deus dicitur substantia molis corporeæ expertæ, quæ est genuina Spiritus descriptio) est a posteriori, & est quantum ad hoc sufficiens, cujus neutra præmissa in dubium vocari potest.* Hæc certè à Zeifoldo prolata, non ex parte, sed ex toto sunt contradictoria. Ipsi ergo non aliis hæc sunt dicta ex §. 34. p. 74. *quod sibi non constet, & nesciat, quid dicat, dum sibi turpiter contradicit.* Sed liberalis est nigris, hinc pergit: *Licet sit descriptio, tamen ibi genus adsit oportet &c.* In his & sequentibus conceditur 1. definitionem Spiritus esse saltem descriptionem, quod tamen, tanto verborum strepitu in antecedentibus semper fuit negatum. 2. Licet definitio imperfecta descriptiva vulgariter, ut notat Gisbertus ab Isendorp, descriptio appellatur, & dicatur etiam, quod vel constet genere & proprio, vel genere & plurium accidentium communium congerie, nihilominus benè observant Logici accuratiores, quod & talis detur descriptio, seu definitio descriptiva, ut loquuntur, quæ qualicumque modo rei explicet naturam, ita, ut intelligi & distinguvi ab aliis satis possit. Et ad hanc dicuntur sufficere 1. *Conceptus limitabilis*, etsi genericus strictè sic dictus non sit 2. *Limitans*, per quem latitudo illius restringitur ad certam rem denotandam, uti præter B. Stahlianum, Dutrieu, quos sequitur disp. 2. Pneum. arr. 2. puncto. 1. §. 17. p. 51. Zeifoldus, observat Cl. Danhauerus, qui entia extrapredicamentalia dicit definiri analogicè eò modò, quò predicamenta, in epit. Dial. c. 6.

*Cursu Log
lib. 1. c. 27
p. 264.*

c. 6. p. 179. Et B. D. Jacob. Martini talem lib. 5. instit. Log. c. 10. p. 674. ponit Canonem: *Non omnium rerum quærentiæ sunt definitiones propriè ita dictæ.* Imò ex Blemmide l. c. p. 682. notat laudatus vir, quod definitio alia sit propriè ita dicta: alia definitio descriptoria: alia tandem descriptio. Sed nondum quiescere datum Zeifoldo. *Probamus, ait, neg. Spiritum per substantiam describi posse, utentes ipsorum argumentatione: Q. non est in predicamento, illud non potest describi &c. Spiritus in genere &c. E. illi malè Spiritum describunt. Minor est ipsorum. Major probatur, quia substantia, per quam ipsi Spiritum describunt est in predicamento, est & predicamenti apex & summum genus.* Hoc autem repugnat Spiritui in genere, quia sub ipso Deus continetur. Ita illi. Sed non minùs ac præcedentia enormia hæc sunt illata: Major (1) falsa, provenit ex crassa & crassa imaginatione (verbis utor Zeifoldi ex processu disputandi Sperlingiano §. 86) quasi ad descriptionem omnè requiratur genus, cum ne quidem hæc in definitione semper procedere, ostendit in præcedentibus art. 2. puncto. 1. §. 17. Zeifoldus ipse. Probatio (2) Majoris excedit limites propositionis probandæ, & justo vagatur latius. Malè nobis imponitur, quod nos Spiritum in genere describamus per substantiam, quæ sit in predicamento aut predicamenti apex & summum genus. Ubi quæso vel verbo ejus rei à nobis injecta est mentio? Sed otiosus §. 36. p. 76. quærit ulterius: *Quid nunc agendum.* Forsan dicent, non quidem substantiam predicamentalem esse genus in descriptione Spiritus sed substantiam in genere, R. 1. *quanam esset illa substantia? Non est alia substantia in genere præter predicamentalem.* Aliam Philosophia hæcenus ignorat 2. Non enim sunt entia & essentia multiplicanda &c. *Quid ergo aliud relinquitur, quàm ut nobis concedant hanc argumentationem? Q. describitur per substantiam, ut per genus, illud est in predicamento substantiæ. Spiritus in genere &c. E. Et hoc nobis impræsentiarum sufficit.* R. Crambe bis cocta mors. Recipiat saltem (1) sua verba disputator noster, immeritò quæ in B. Sperlingium effutivit in processu disputatorio §. 31. *Qui mutat verba, & mentem antagoniste sui, aliudq. infert, ac verba & sensus permittunt, is calumniatorem agit, & maliciosum sophi.*

phiam. Quis bone Deus / nostrum unquam scripsit, quis dixit, substantiam in genere esse genus in descriptione Spiritus ut sic. Negavimus hoc omnes, & adhuc pernegamus, quot quot conceptum non genericum, sed communem saltem, non differentiam strictè dictam sed contrahentem tantum in descriptione Spiritus ut sic defendimus. Negat 2. Zeisoldus, dari aliam substantiam, præter prædicamentalem. Sed negare non sufficit. Cur negat? quia forsitan non placet, aut scopo non inservit. Negat tamen quia aliam Philosophia hactenus ignorat. Quænam autem? ZEISOLDI. Nondum tantus Philosophus legit. B. Stahlum in instit. Met. c. 6. p. 359. quia ad quæstionem: *An omnis substantia sit prædicamentalis?* Negamus, ait, & dicimus solam substantiam finitam & completam constituit prædicamentum substantiæ &c. Idem docent B. D. J. Martini, Scharffius, Scheiblerus, Gisbertus ab Hendorff & centum alii in Logicis. Gratis ergo (3) asseritur, & quod aliam præter prædicamentalem substantiam hactenus Philosophia, nempe sana, ignoret, & quod posita alia, præter prædicamentalem, substantiâ, entia sine ratione multiplicentur. Urget eam ratio sana, urgent res ipsæ, adeoque & necessitas. Substantia infinita, ut Deus, est substantia vera, non tamen prædicamentalis. E. erit alia. Vid. B. Stahlus l. c. Quid ergo (4) relinquitur aliud, quàm ut nos in allata Zeisoldi argumentatione, si in maiore intelligatur per vocem generis, genus, ut vocant, analogum, aut rectius quicumque conceptus latior, maiorem dicamus esse falsissimam; si verò genus strictè sic dictum, malè & Sophisticè adhibetur terminus describi. Porro si in minori iterum intelligatur genus Univocum & strictum, falsissimam eam esse sæpius fuit monstratum: Negamus enim constanter Spiritum ut sic esse in prædicamento Substantiæ, quia secus & Spiritus infinitus in eo esset, quod uti rectè l. c. disputat B. Stahlus, absurdum est & impium. Rejicimus II. definitionem Mendozæ, qua Spiritum definit per entitatem, qua habet negationem extensionis, quia hic non affertur conceptus primò primus, cum nonextensio sit à conceptu immaterialitatis. Nostræ descriptioni datæ opponunt. Quod sit nega-

2. Mendozæ.

obj.

tiva, quia & Immateriale dicit materia negationem. R. 1. Non est negativa, quia conceptus communis expressè terminum habet positivum. Contrahens autem per se negativam reddere descriptionem nequit. Sic & brutum definitur animal irrationale, idè tamen non hæc culpanda est definitio, cum hæc differentia sit bruti propria & homini opposita. 2. Dist. inter vocem seu terminum: & inter rem per vocem significatam. Hæc est positiva.

PROBLEMA V.

Numquid Spiritus, Pneumaticæ objectum, & qualia habeat principia? R.

Non opus hic esse ducimus, ut de principiis Spiritus tum *Explicatio* essendi, quæ propriè non dantur, tum *cognoscendi* multum simus *sententiæ* solliciti. Etsi enim nonnulli cum Jacobo Zabarella lib. 3. de præcognitionis c. 2. & Javello lib. 12. Met. q. 2. Michaële Zanardo lib. 1. Met. lect. 1. p. 2. aliisque conditionem objecti scientifici ponant, ut & ipsum habeat principia, id tamen semper necessarium non est, sed sufficit interdum ad demonstrationem principium tantum affectionis demonstrandæ, licet non sit subiecti principium, uti illud in demonstratione affectionum de Ente Metaphysico, de Deo, de Eclipsi lunari & plerisque demonstrationibus Mathematicis est in confesso. Confer Joh. Zeisoldum disp. 5. Pneum. gen. att. 1. puncto r. §. 2, 3, 4. sq. Non ergo 1. hic expectanda sunt Spiritus in communi principia essendi. Hæc enim Spiritui infinito, qui est *ἀναρχος*, repugnant, licet Spiritibus finitis reverà convenient. Quicquid autem alicui Spiritus inferiorum repugnat, id non debet tribui Spiritui ut sic. Interim II. dantur in Pneumatica affectionum *principia cognoscendi incomplexa*, quæ & essendi sunt, non quideam formaliter, sed virtualiter tantum, qualia ad scientiam sufficere communiter ex Cajetano tradunt autores. Talia autem principia sunt *partim in hoc genere primum*, Essentia Spiritus, quatenus objectum Pneumaticæ vel Spiritus consideratur non præcise & in se, neque in ordine ad sua inferiora; sed in ordine ad suas affectiones, quæ ab essentia Spiritus, tanquam à fonte proveniunt: *partim attributum primum*, seu attributa ad se invicem collata, quando sc. unum est ratio ob quam subiecto alterum necessariò tribuitur. Ita v. g. Immaterialitas dicitur principium simplicitatis. Per illam enim hæc inesse Spiritui cognoscitur. Immaterialitas dicitur principium æternitatis, intellectus, libertatis, & sic in cæteris.

Resp.

III. *Dantur in Pneumatica principia cognoscendi complexa, quorum in hoc genere omnium est primum descriptio Spiritus.* Huc pertinent propositiones Pneumaticæ, principia contradictionis, ut impossibile est idem simul esse & non esse, qualia pro re nata etiam in Pneumaticis obtinent locum. Cum primis autem hic dantur principia complexa propria & necessaria, quæ fluunt ex ipsa subjecti Pneumatici, Spiritus in genere, naturâ, & sunt illa quæ ad demonstrandas conclusiones Pneumaticas primò ordinantur.

PROBLEMA. VI.

An conceptus Spiritus sit Spiritui infinito & finitis communis? R.

§. 1. Misissis variis autorum de problemate hoc sententiis, quoad controversiæ statum notamus. 1. non quari de conceptu Spiritus formali. Patet enim quod non eodem intelligendi actu concipere possumus Spiritum infinitum cum finito, sed de conceptu, quem vocant, objectivo, cujus essentia ac quidditas in superioribus à nobis fuit declarata. 2. De conceptu Spiritus objectivo tam absolute & in se considerato, prout à conceptibus inferiorum suorum est per intellectum denudatus, quàm de eo respectivè accepto in habitudine ad sua inferiora, quatenus de iis prædicatur, aut in eis existere consideratur. 3. Non de communitate ex rei natura præcisè, sed de ea, quæ conficitur per intellectum, ideo enim natura Spiritus est communis, quia ab inferioribus est præcisâ. Si enim non ab illis esset præcisâ, neq; dici posset communis.

§. 2. Quibus præmissis dicimus. 1. *Conceptum Spiritus objectivum in se spectatum esse Spiritui infinito & finitis communem.* Probatur 1. à conceptus huius universalitate. Argumentor:

Quicquid est universale, illud multis est commune.

Conceptus Spiritus est universalis. E.

Major clara est, quia universale pluribus inesse est aptum natumque. Minorem confirmo, quia Spiritus juxta statum, ut vocant, universalem per intellectum præcisus, & idealiter ipsi representatus, consideratur cum aptitudine inexistendi pluribus inferioribus, per certos modos contrahibilis. Unde novum oritur argumentum:

A quibus conceptus Spiritus fuit abstractus, illis etiam est communis.

Atque à Spiritu infinito, & Spiritibus finitis est abstractus. E.

2. à convenientiæ plurium in ratione Spiritus objectivæ veritate. Argumentor: *In quacumque ratione objectivâ plura conveniunt, essentialiter, illa ratio objectivâ pluribus est communis.*

Atque in ratione objectivâ Spiritus plura, ut Spiritus infinitus & finitus, essentialiter conveniunt. E.

Major est in dubia. Minorem probabunt in sequentibus dicenda.

3. *Ad prædicandi aptitudinem.* Argum. auctor:

Quicquid conceptus de Spiritu infinito & finitis prædicari est aptus, natus, ille est eius communis.

Atque conceptus Spiritus &c. E.

Major constat, quia de quo quid prædicari aptum est natum, etiam debet esse commune. Minor extra controversiam est. Rectè enim dico, Spiritus infinitus v.g. Deus est Spiritus; Spiritus finitus completus seu Angelus est Spiritus &c. Dicimus II. *Conceptum Spiritus ad sua inferiora, ut de iis prædicetur, vel in eis existens consideretur, ita de illis esse communem.* Nulla enim hic est repugnantia, ut ex sequenti problemate erit clarum.

PROBLEMA. VII.

An conceptus Spiritus in respectu ad Spiritum infinitum & finitos sit æquivocus, vel univocus, an verò analogus? R.

§. 1. Mittimus brevitatè ergo dissentientes autorum opiniones, & ad informandum controversiæ statum dist. 1. inter conceptum Spiritus objectivum præcisè & in se spectatum; & in respectu ad sua inferiora, ut sunt Spiritus infinitus & finiti. Non de illo, sed de hoc est controversia. Conceptus enim in se cum non alicujus sit conceptus, neq; univocus dici potest, neq; analogus. 2. Inter id quod abstrahitur à Deo seu Spiritu infinito abstractione præcisivâ per mentis operationem distinctioris & accuratioris cognitionis ergo: & inter id quod secundum rem separatur. Non hanc, sed illam saltem separationem infert conceptus Spiritus abstractus. 3. Inter conceptum Spiritus ultimatum: & inter non-ultimatum. Non de illo, sed de hoc quæritur, qui dicitur communis Spiritibus finitis & infinito. Præcendit enim h. l. conceptus Spiritus à distinctis inferiorum conceptibus, ut eo facilius cognoscatur. 4. Inter conceptum Spiritus omnino & formaliter præcisum: & inter eum prout aptus est natus confusè inferioribus inclusis inexistendi. Non priori modo à nobis attenditur, quia sic neq; æquivocus est, neq; univocus, neq; analogus; sed posteriori, quatenus respectum habet ad sua inferiora, Spiritum nempe infinitum, & finitum, non quidem prout distinctè iisdem includitur, sed prout eis confusè inclusis inexistendi aptus est natus velut totum aliquod potentiale, includens inferiora in potentia. 5. Inter univocum acceptum (1) *latissime*, prout idem est quod unum quid. (2) *late*, prout opponitur æquivoco Vid. Arist. lib. Categ. c. i. Et h. m. quodvis notat Synonymum. (3) *proprie*, & in

Statu
contro-
versia.

Probatio
sententia
vera.

rigore, prout etiam analogo attributionis intrinsecæ opponitur. Et sic h. l. 5. Inter æquivocum acceptum *late*, prout analogum comprehendit & *strictè*, prout & univoco & analogo attributionis intrinsecæ contrahitur. Et hæc acceptio est hujus loci. 6. Non quæritur de analogo proportionis, sed attributionis eoq; non extrinsecæ, sed intrinsecæ attributionis.

*Probatio
sententiæ
veræ. Con-
clusio I.*

§. 2. Atq; sic statu controversiæ rectè informatæ, talem I. pono conclusionem: *Conceptus Spiritus in ordine ad Spiritum infinitum & finitos non est æquivocus.* Probatur 1. *ex negata æquivocorum descriptione.* Æquivoca dicuntur, quorum solum nomen est commune, definitio verò juxta illud nomen est diversa. Atqvi conceptus Spiritus præter nomen etiam definitionem inferioribus communicat, cum non tantum Spiritus infinitus, sed & finiti vere Spiritus sint, veraq; & propriè sic dicta gaudeant essentia. 2. *ex negata æquivocorum proprietate.* Super æquivocis non stat contradictio, ut Logicorum habet canon. Æquivoca enim de se non significant rem certam eandem. At super Spiritibus datur contradictio. Esse nempe Spiritum, & non esse, sunt contradictoria. 3. *Ab absurditatem ex conceptu æquivoco emergentium pluralitate.* Fingè enim (a) Spiritus finitos, Angelum nempe & animam rationalem nominetenus saltim dici Spiritus, nihil certè erunt ac Non-Entia. Numquid autem Deum non-Entia produxisse statuendum? Quomodo sic erit Creator? Fac (b) Spiritus finitos esse non-Entia, quomodo tanquam effectus & entia dependentia referri poterunt ad Spiritum infinitum Deum? Pone (c) Spiritus finitos æquivocè saltim dici Spiritus, quomodo de iis certa haberi poterit scientia, quomodo ad disciplinæ alicujus objectum pertinebunt? De nuda profectò voce parum habebis scientiæ. De conceptu æquivoco nullas demonstrabis affectiones, quas tamen de omni subjecto scientiam demonstrare est in confesso, quas de Spiritu ut sic dari se quens evincer tractatio. Sed esto conclusio II. *Conceptus Spiritus in ordine ad inferiora non est verè Univocus.* Prob. 1. *ex descriptionis univoci remotione.* 2. *Ab univocorum distributione.* O. univocum strictè dictum Logicis est vel genus, vel Species vel differentia. Atqvi nullum horum quadrat in Spiritu ut sic. 3. *Ex contrarie sententiæ absurditate.* Sequeretur quod compositio & imperfectio inde caderet in Spiritum infinitum. Sed hæc deducere Chartæ non permittit capedo. Esto igitur conclusio III. *Conceptus Spiritus in ordine ad Spiritum infinitum & finitos est analogus, & quidem per analogiam attributionis intrinsecæ.* Probari posset 1. *ex descriptionis analogiæ applicatione.* 2. *ex aliorum conceptuum remotione.* Sed quia spacii nihil superest, alii hæc reservamus commoditati dicentes.

*Conclusio
II.*

*Conclusio
III.*

SOLI DEO GLORIAM.